

מסילת ישרים - שיעור צ

וכמו שאילו יצוייר שהקב"ה לא היה נותן לנו את התורה לא היינו יודעים שיש דבר כזה בעולם הנקרא קדושת התורה, והיינו יודעים רק ממציאאות ה' ומקדושתו של קוב"ה, והיו מדברים רק על ענין אהבת ה' ואף אחד לא היה מדבר על אהבת התורה. אבל מה עשה הקב"ה שנתן לנו את התורה על הר סיני וגילה בעולם אוצר של קדושה הנקרא 'תורה', שהוא קדושה המתאחדת עם קדושתו של הקב"ה, ואורייתא וקוב"ה חד הוא. אבל למעשה הרי זה חידוש, ואלמלא ראינו ושמענו זאת ולולי שגילה זאת הקב"ה לא היינו אף פעם יודעים שיש מציאות כזאת שנקראת קדושת התורה. הנה כמו כן יש לו להקב"ה בעולם אוצר הנקרא בשם 'קדושת ישראל', שהקב"ה ברא בעולם אוצר של קדושה הנקרא 'קדושת ישראל' וכן קרואה בנעימה בשם 'כנסת ישראל'. והיא הקדושה של כל אדם מישראל והקדושה הכללית של כנסת ישראל. וכמו שמשיגים את קדושת התורה כן צריך לקבל השגה גם בקדושה זו.

ויכולים להשיג הרבה מדריגות במידת אהבת ישראל. ויש מי שמשיג זאת יותר ויש פחות, וכמו כל המדריגות שבקדושה יכולים ללכת גם בזה ממדריגה למדריגה ולהשיג יותר ויותר את מהות הענין שנקרא 'קדושת ישראל', ולעמוד על האור הגדול הזה. ובאמת הרי זה מהענינים שקשה לבאר אותם היטב. אמנם אף אם עדיין אין מבינים ענין זה כל צרכו צריך שיהיה המוח ער לדעת שיש ענין כזה, ולאחר מכן כשקוראים ושומעים סיפורים מצדיקים או כשלומדים בספרים הקדושים על זה - ידעו איך צריכים להסתכל ולהתייחס לזה. וצריכים לדעת שמדברים כאן על ענין נאצל ביותר (אין איידעלע ענין) וצריך לבקש ולהשתדל להשיג אותה.

← קדושת ישראל - שיכולים לראות את אור ה' מבעד החושך של העוה"ז

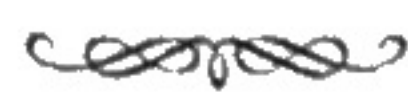
וקדושת ישראל היא קדושה עליונה ומרוממת עד מאד, וכל נשמה ישראלית מקודשת בקדושה זו. ואחד מהענינים של קדושה זו הוא שהקב"ה עשה מציאות כזאת בעולם, שיהיה אור נעלה וקדוש כ"כ שיוכל לירד עד העולמות התחתונים ביותר, ועד עולם העשיה, ואפילו עד עולם העשיה דעשיה שהוא המקום הנמוך ביותר של הבריאה. שאם יש איזה מקום של שפלות בבריאה הרי זה העולם הזה שהוא עולם החושך, והוא העולם היחיד שיכולים לחטוא בו, ומלבד העולם הזה אין שום עולם שיכולים לחטוא בו. והנה כאן הוא המקום שבו ניכר קדושת ישראל, שהוריד הקב"ה וגילה קדושה כזאת שיכולה לרדת גם לאלו המקומות ששום מלאך ושום

השקפת החסידות על מידת אהבת ישראל כמצוה שבין אדם למקום

ומעתה נבוא לבאר בפרטיות את השקפת דרך החסידות על מידת אהבת ישראל. דהנה על פי נגלות התורה 'אהבת ישראל' הוא בעיקר מצוה שבין אדם לחבירו. והן אמנם שכל מצוה שבין אדם לחבירו הוא גם מצוה שבין אדם למקום, אבל בעיקר הרי זה מתייחס כענין שבין אדם לחבירו. והוא חלק מהענין שצריך שיהיו לו לאדם מידות טובות ושצריך להיות בעל חסד. ושאסור לו להיות אדם כזה שכל מחשבותיו הוא רק סביב עצמו, שה'אני' שלו תופס את כל רעיונותיו ומחשבותיו ואינו מוצא מקום לשום אחר זולתו, ואומר אני ואפסי עוד. אלא צריך לחשוב גם על אנשים אחרים.

וזהו פשט משמעות הכתוב ואהבת לרעך כמוך, שכשם שאתה אוהב את עצמך כן צריך אתה לאהוב גם את ריעך. ובוודאי שיכולים להוסיף הסברים בזה כגון שזהו מצד מה שכל בני ישראל נחשבים לאחים, שהרי אב אחד לכולנו וכמאה"כ (דברים יד, א) בנים אתם לה' אלוקיכם, וכל בני ישראל נחשבים לגוף אחד וכקומה שלימה אחת, וכיוצא בזה. אבל סוף כל סוף אחר כל הפירושים וההסברים הרי זה ענין המשתייך לבין אדם לחבירו.

אמנם על פי חסידות 'אהבת ישראל' מיוסדת בעיקר על היסוד שאורייתא וקוב"ה וישראל חד הוא (זוה"ק פרשת אחרי דף עג.) והוא בגדר של מצוות שבין אדם למקום. כלומר, שכשם שיכול אדם להתלהב בלהט יקוד אש בגודל קדושת התורה, ולומר דרשות שלימות ולהאריך במילין על גדולת וקדושת התורה וגודל ערכה וחשיבותה כי רב הוא. וכמו כן יכולים לדבר על ענין אהבת ה' בגודל התלהבות וביקוד יקוד אש ובחיות דקדושה. הנה באה חסידות וחידשה שכמו כן יכולים לדבר באותו התלהבות גם על אהבת ישראל, ויכולים להתלהב בהתלהבות יתירה ונפלאה בקדושתו של איש יהודי. שהרי קוב"ה אורייתא וישראל חד הוא, והוא אחד כביכול עם הקב"ה וכל איש ישראל מתקדש בקדושה של מעלה.

וכאשר אהבת ישראל בנויה על יסוד כזה, הרי זה נותן עומק אחר לגמרי בכל הענין של אהבת ישראל. שמעתה אין מדברים כאן על אהבת חברים פשוטה, אלא על קדושה עליונה שהוריד הקב"ה וגילה בעולם. שהנה הקב"ה חידש והוריד לעולם כמה ענינים של קדושה, וכמו כן חידש הקב"ה קדושה מיוחדת הנקראת בשם 'קדושת ישראל'.

מסילת ישרים - שיעור צ

בהקב"ה בעומק נפשה. ועל זה אמה"כ (שיר השירים ח, ז) מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות לא ישטפוה, כי תעבור במים אתך אני ונהרות לא ישטפוך כי תלך במו אש לא תכוה ולהבה לא תבער בך (ישעיה מג, ב). שנמצאים עם הקב"ה בכל מצב שהוא.

ואף שבוודאי יש זמנים שיכולים לראות זאת יותר, ויש זמנים שהוא יותר בהסתר. אבל זאת מלמדת לנו תורת החסידות שאפילו אם אין רואים זאת צריך להאמין בזה. ואפילו אם רואים רשע גדול ביותר צריך להאמין שקדוש הוא, ואפילו אם אין רואים את הקדושה בעין צריך להאמין בה, ולהשתדל לחפש לראות אותה. וכשרואים פעם שנתגלה איזה קדושה של איש יהודי יש להתלהב בזה ולומר הנה זהו האמת של היהודי, וכעת ראיתי ונתגלה לי האמת של הנשמה הישראלית.

השגת הצדיקים בקדושת ישראל ובפנימיות קדושת נשמתם

וצדיקים השיגו הרבה השגות גדולות ועמוקות בקדושת נשמות ישראל. והאדם עצמו לא השיג את הקדושה שיש לו, ואילו הצדיק השיג זאת. וצריך להיות צדיק גדול כדי להשיג השגות אלו כנכון, והצדיקים שעבדו והתייגעו בענין זה הם זכו להשגות אלו. והיו כמה צדיקים שהשיגו זאת באופן נורא ונפלא, והיו להם השגות נוראות כאלו בענין זה מה שאין לנו יכולים אפילו לפרש, ורק בימות המשיח יתפרשו הדברים היטב והיו יכולים להבין זאת, אבל לעת עתה אי אפשר להבין את זה. וכמו שיש צדיקים שמשיגים איזה השגה באהבת ה' ולבבם בוער באהבת ה', ומי שאינו במדריגה זו אינו יכול להבין את ההשגה שלהם באהבת ה' ולא ידע ולא יבין אשר באהבת ה' ישגה לבם, וכמו כן הוא ממש ענין זה באהבת ישראל.

ולדוגמא, הנה כל אחד מתענג ונהנה לשמוע ולספר סיפורים של לימוד-זכות מהרה"ק מבארדיטשוב זי"ע, שדיבוריו הקדושים מחיים ומחממים את הלב. וכגון מה שמספרים שהרה"ק מבארדיטשוב ראה פעם איזה בעל עגלה שמלובש בטלית ותפילין ובאמצע התפילה הרי הוא חוטף את מילות התפילה, ויחד עם זה הרי הוא מושח בשמן את גלגלי העגלה. בראותו זאת נענה הרה"ק מבארדיטשוב ואמר, רבונו של עולם, ראה נא איזה עם קדוש יש לך, שאפילו באמצע שיהודי זה עסוק במשיחת עגלתו אינו שוכח ממך ואומר הודו לה' קראו בשמו. וכששומעים עובדא זו עולה בת שחוק על הפנים, ומפטירים בהתפעלות על כח ההמלצה של הרה"ק מבארדיטשוב שהוא נשגב מאד.

נברא לא היה יכול לרדת שם. ואילו איש ישראל יכול לרדת שם ולהכיר את בוראו גם במקום הנמוך הזה. והוא יכול לחדור ולראות גם מבעד החושך של העשיה דעשיה.

ולא רק שיש לו יכולת זו. אלא שעל פי חסידות הנה בפנימיות ישנה לקדושה זאת אצל כל אחד מישראל, וכל יהודי הוא בפנימיות נפשו מאמין בה' ורואה את אור ה' בעולם. והבחירה היא רק אם יגלה זאת מן הכח אל הפועל. ובסופו של דבר יהיה כל אחד מוכרח להשיג זאת בגילוי ממש, אם בגלגול זה או בגלגול אחר. ובפנימיות כבר משיג זאת כל יהודי באשר הוא שם. אלא שהצדיקים עושים זאת מיד ודבוקים בקונם וזוכים להתענג על ה' ולהידבק באורו, ויש כאלו שצריכים לעבור מעברים וגלגולים וענינים שונים עד שיגיעו לתכלית הנרצה, אבל בפנימיות יש את זה לכל אחד, וסוף כל סוף יהיה זה אצל כל אחד בהתגלות.

והרי שכל איש ישראל הוא נברא שקדוש בקדושה פלאית ביותר, שאלמלא ראינו זאת לא היינו מאמינים שיכול להיות כדבר הזה, שיהיה נברא שנמצא בחושך הגדול ביותר, ויהיו לו בלבולים ופיתויים של היצה"ר הגדולים ביותר, ויעברו עליו הנסיונות הגדולים ביותר, יעבור מצבים של נסיונות העושר ומצבים של נסיון העוני, ויהיה שרוי במצבים של קטנות דמוחין עד אין לשער. ויעבור עליו כמה מיני מעברים ויסורים שבעולם, יסורים רבים וקשים ברוחניות ובגשמיות. ומלבד כל זאת יתגבר עליו היצה"ר ביום ובלילה ולא יוותר עליו, ואת כל כלי זיינו וכלי המשחית שלו יכוון רק עליו, ויהיה הנרדף הגדול ביותר בעולם. שהרי אין לך נרדף בעולם יותר מנשמה ישראלית. ואחר כל זה יהיה ביכלתו של האדם מישראל לחדור ולראות מבעד החושך הגדול הזה ולהדבק בבוראו.

והוא אור נשגב ונעלה ביותר אשר הוא מיוחד במינו, ואפילו המלאך הגדול ביותר אינו יכול להבין שיש מציאות כזאת שיהיו יכולים לחיות בעולם הזה ולהחזיק עצמו באור ה'. ובפרט נראה הדבר הזה בדורינו - דור עיקבתא דמשיחא, שרואים מה שיהודים עברו בכל ימי הגלות ובכל המצבים הקשים שעברו עליהם. וכל מה שעובר היום על כל בחור צעיר ואברך. שכל העולם הוא מלא נסיונות, והוא עולם של נסיונות בפרט ובכלל. ואין אלו נסיונות פשוטים כלל ועיקר, שהרבה פעמים נקלעים למצבים שאין יכול האדם להשית עצות בנפשו ונמצא במיצר מעיק ומדכדך ואינו יודע איך יוכל לעמוד בזה. וצריך להתאזר בכח ובגבורה מיוחדים להיחלץ ממצבו. ועם כל זה הרי הוא נשמה קדושה שחבוקה ודבוקה